T088 TKL 6 (01) Luận Di Lặc Bồ Tát Sở Vấn Kinh Q1

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1525

LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH Haùn dòch: Ñôøi Nguyeân Nguïy, Tam Taïng Phaùp sö Boà Ñeà Löu Chi.

Kinh: “Toâi nghe nhö vaäy: Moät thuôû noï Ñöùc Theá Toân an truù trong nuùi Kyø-xaø-quaät thuoäc thaønh Vöông Xaù, cuøng vôùi chuùng ñaïi Tyø-kheo goàm moät ngaøn hai traêm naêm möôi ngöôøi, vaø caùc Ñaïi Boà-taùt goàm moät vaïn ngöôøi ñeàu quy tuï. Luùc baáy giôø Ñaïi Boà-taùt Di laëc lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy treäch y baøy vai phaûi, ñaàu goái phaûi quyø saùt ñaát, chaép tay höôùng veà Ñöùc Phaät thöa vôùi Ñöùc Phaät raèng: Thöa Ñöùc Theá Toân! Nay con muoán ñem moät soá phaùp thöa hoûi ñöùc Nhö lai ÖÙng Chaùnh Bieán Tri, khoâng bieát Ñöùc Theá Toân cho pheùp hay khoâng? Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo vôùi ñaïi Boà-taùt Di laëc raèng: Naøy Di-laëc! Tuøy taâm nieäm cuûa oâng thöa hoûi Nhö lai ÖÙng Chaùnh Bieán Tri, Ta seõ giaûi thích roõ raøng cho oâng khieán cho taâm oâng ñöôïc hoan hyû. Luùc baáy giôø Ñaïi Boà-taùt Di laëc baïch vôùi Ñöùc Phaät raèng: Thöa Ñöùc Theá Toân! Ñuùng nhö vaäy, con nguyeän vui loøng mong muoán laéng nghe. Thöa Ñöùc Theá Toân! Caùc ñaïi Boà-taùt cuoái cuøng thaønh töïu bao nhieâu phaùp, khoâng lui suït ñoái vôùi phaàn vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc; ôû trong phaùp thaéng tieán khoâng lui suït-khoâng chuyeån ñoåi, luùc thöïc haønh haïnh Boà-taùt laøm cho taát caû caùc ma oaùn ñoái ñòch phaûi haøng phuïc; bieát ñuùng nhö thaät veà töôùng töï Theå cuûa taát caû caùc phaùp, ñoái vôùi theá gian taâm khoâng heà meät moûi, bôûi vì taâm khoâng heà meät moûi cho neân khoâng döïa vaøo trí cuûa ngöôøi khaùc, nhanh choùng thaønh töïu phaàn vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc?

Luùc baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo vôùi ñaïi Boà-taùt Di laëc raèng: laønh thay laønh thay! Naøy Di laëc! Nay oâng môùi coù theå thöa hoûi Nhö lai veà nghóa saâu xa nhö vaäy. Ñöùc Phaät laïi baûo vôùi ñaïi Boà-taùt Di laëc raèng: Nay oâng neân nhaát taâm laéng nghe kyõ caøng, Ta seõ giaûi thích roõ raøng cho oâng veà nghóa saâu xa nhö vaäy. Ngay luùc aáy Ñaïi Boà-taùt Di laëc thöa vôùi Ñöùc Phaät raèng: Thöa Ñöùc Theá Toân! Ñuùng nhö vaäy, con nguyeän vui loøng mong muoán ñöôïc nghe! Ñöùc Phaät laïi baûo vôùi Ñaïi Boà-taùt Di laëc raèng: Naøy Di laëc! Neáu caùc ñaïi Boà-taùt cuoái cuøng thaønh töïu taùm phaùp, khoâng lui suït ñoái vôùi phaàn vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, ôû trong phaùp thaéng tieán khoâng lui suït-khoâng chuyeån ñoåi, luùc thöïc haønh haïnh Boà-taùt laøm cho taát caû caùc ma oaùn ñoái ñòch phaûi haøng phuïc, bieát ñuùng nhö thaät veà töôùng töï Theå cuûa taát caû caùc phaùp, ñoái vôùi caùc theá gian taâm khoâng heà meät moûi, bôûi vì taâm khoâng heà meät moûi cho neân khoâng döïa vaøo trí cuûa ngöôøi khaùc, nhanh choùng thaønh töïu phaàn vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Nhöõng gì laø taùm phaùp? Naøy Di laëc! Ñoù laø caùc Ñaïi Boà-taùt thaønh töïu taâm saâu xa, thaønh töïu taâm

thöïc haønh, thaønh töïu taâm Boá thí, thaønh töïu taâm deã daøng, bieát roõ phöông tieän hoài höôùng, thaønh töïu taâm Ñaïi Töø, thaønh töïu taâm Ñaïi Bi, thaønh töïu phöông tieän deã daøng bieát roõ, thaønh töïu Baùt nhaõ Ba-la-maät. Naøy Di laëc! Theá naøo laø caùc Ñaïi Boà-taùt thaønh töïu taâm saâu xa? Naøy Di laëc! Neáu caùc Ñaïi Boà-taùt nghe ca ngôïi Ñöùc Phaät vaø cheâ bai Ñöùc Phaät, thì taâm hoï cuoái cuøng vaãn kieân coá baát ñoäng ñoái vôùi phaàn vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Nghe ca ngôïi giaùo phaùp vaø cheâ bai giaùo phaùp, thì taâm hoï cuoái cuøng vaãn kieân coá baát ñoäng ñoái vôùi phaàn vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Nghe ca ngôïi Taêng vaø cheâ bai Taêng, thì taâm hoï cuoái cuøng vaãn kieân coá baát ñoäng ñoái vôùi phaàn vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Naøy Di laëc! Nhö vaäy caùc ñaïi Boà-taùt cuoái cuøng ñöôïc thaønh töïu taâm saâu xa. Naøy Di laëc! Theá naøo laø caùc Ñaïi Boà-taùt thaønh töïu taâm thöïc haønh? Naøy Di laëc! Neáu caùc Ñaïi Boà-taùt xa lìa saùt sinh, xa lìa troäm caép, xa lìa taø daâm, xa lìa noùi doái, xa lìa noùi hai löôõi, xa lìa noùi thoâ aùc, xa lìa noùi theâu deät. Naøy Di laëc! Nhö vaäy caùc Ñaïi Boà-taùt cuoái cuøng ñöôïc thaønh töïu taâm thöïc haønh. Naøy Di laëc! Theá naøo laø caùc Ñaïi Boà-taùt thaønh töïu taâm Boá thí? Naøy Di laëc! Neáu caùc Ñaïi Boà-taùt laø ngöôøi chuû luoân luoân xaû boû, laø ngöôøi chuû luoân luoân Boá thí, Boá thí caùc Sa moân vaø baø-la-moân cuøng nhöõng ngöôøi ngheøo khoù xin aên heøn haï, côm aùo giöôøng chieáu-tuøy beänh giuùp cho thuoác thang chöõa trò cho ñeán moïi vaät caàn thieát. Naøy Di laëc! Nhö vaäy caùc Ñaïi Boà-taùt cuoái cuøng thaønh töïu ñöôïc taâm Boá thí.

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH 5

Naøy Di laëc! Theá naøo laø caùc Ñaïi Boà-taùt thaønh töïu taâm deã daøng bieát roõ phöông tieän hoài höôùng? Naøy Di laëc! Neáu caùc Ñaïi Boà-taùt ñaõ tu thieän caên, ñoù laø nghieäp thaân-khaåu-yù, thaûy ñeàu hoài höôùng cho phaàn vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Naøy Di laëc! Nhö vaäy caùc ñaïi Boà-taùt cuoái cuøng ñöôïc thaønh töïu taâm deã daøng bieát roõ phöông tieän hoài höôùng. Naøy Di laëc! Theá naøo laø caùc Ñaïi Boà-taùt thaønh töïu taâm Ñaïi Töø? Naøy Di laëc! Neáu caùc Ñaïi Boà-taùt cuoái cuøng ñöôïc thaønh töïu thaân nghieäp Ñaïi Töø, cuoái cuøng ñöôïc thaønh töïu khaåu nghieäp Ñaïi Töø, cuoái cuøng ñöôïc thaønh töïu yù nghieäp Ñaïi Töø. Naøy Di laëc! Nhö vaäy caùc Ñaïi Boà-taùt cuoái cuøng ñöôïc thaønh töïu taâm Ñaïi Töø. Naøy Di laëc! Theá naøo laø caùc Ñaïi Boà-taùt thaønh töïu taâm Ñaïi Bi? Naøy Di laëc! Neáu caùc Ñaïi Boà-taùt cuoái cuøng ñöôïc thaønh töïu thaân nghieäp khoâng theå cheâ traùch, cuoái cuøng ñöôïc thaønh töïu khaåu nghieäp khoâng theå cheâ traùch, cuoái cuøng ñöôïc thaønh töïu yù nghieäp khoâng theå cheâ traùch? Naøy Di laëc! Nhö vaäy caùc Ñaïi Boà-taùt cuoái cuøng ñöôïc thaønh taâm Ñaïi Bi. Naøy Di laëc! Theá naøo laø caùc Ñaïi Boà-taùt thaønh töïu phöông tieän deã daøng bieát roõ? Naøy Di laëc! Neáu caùc Ñaïi Boà-taùt deã daøng bieát roõ Theá ñeá, deã daøng bieát roõ Ñeä nhaát nghóa ñeá, deã daøng bieát roõ Nhò ñeá. Naøy Di laëc! Nhö vaäy caùc Ñaïi Boà-taùt cuoái cuøng ñöôïc thaønh töïu phöông tieän deã daøng bieát roõ. Naøy Di laëc! Theá naøo laø caùc Ñaïi Boà-taùt thaønh töïu Baùt nhaõ Ba-la- maät? Naøy Di laëc! Neáu caùc Ñaïi Boà-taùt hieåu bieát nhö vaäy: Döïa vaøo phaùp naøy maø coù

phaùp naøy, döïa vaøo phaùp naøy maø phaùt sinh phaùp naøy, ñoù goïi laø Voâ minh duyeân haønh, Haønh duyeân thöùc, thöùc duyeân Danh saéc, Danh saéc duyeân luïc nhaäp, luïc nhaäp duyeân xuùc, xuùc duyeân thoï, thoï duyeân aùi, aùi duyeân thuû, thuû duyeân höõu, höõu duyeân sinh, sinh duyeân Laõo töû saàu bi khoå naõo. Nhö vaäy chæ coù nhieàu ñau khoå tuï taäp. Naøy Di laëc! Phaùp naøy khoâng coù cho neân phaùp naøy khoâng coù, phaùp naøy dieät di cho neân phaùp naøy dieät di, ñoù goïi laø Voâ minh dieät thì haønh dieät, haønh dieät thì thöùc dieät, thöùc dieät thì Danh saéc dieät, Danh saéc dieät thì luïc nhaäp dieät, luïc nhaäp dieät thì xuùc dieät, xuùc dieät thì thoï dieät, thoï dieät thì aùi dieät, aùi dieät thì thuû dieät, thuû dieät thì höõu dieät, höõu dieät thì sinh dieät, sinh dieät thì Laõo töû öu bi khoå naõo dieät. nhö vaäy chæ coù nhieàu ñau khoå tuï taäp dieät ñi. Naøy Di laëc! Nhö vaäy caùc Ñaïi Boà-taùt cuoái cuøng ñöôïc thaønh töïu Baùt nhaõ Ba-la-maät. Naøy Di laëc! Ñoù goïi laø caùc Ñaïi Boà-taùt cuoái cuøng thaønh töïu taùm phaùp, khoâng lui suït ñoái vôùi phaàn vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, ôû trong phaùp thaéng tieán khoâng lui suït-khoâng chuyeån ñoåi, luùc thöïc haønh haïnh Boà-taùt laøm cho taát caû caùc ma oaùn ñoái ñòch phaûi haønh phuïc, bieát ñuùng nhö thaät

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 1 6

veà töôùng töï Theå cuûa taát caû caùc phaùp, ñoái vôùi caùc theá gian taâm khoâng heà meät moûi, bôûi vì taâm khoâng heà meät moûi cho neân khoâng döïa vaøo trí cuûa ngöôøi khaùc, nhanh choùng thaønh töïu phaàn vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Ñöùc Phaät thuyeát kinh naøy xong, Ñaïi Boà-taùt Di laëc, vaø caùc Ñaïi Boà-taùt khaùc, cuøng vôùi Tyø-kheo-Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di, trôøi roàng-Daï-xoa, Caøn-thaùt-baø, A-tu-la, Ca-laàu-la, Khaån-na-la, Ma-haàu-la Laõo-ngöôøi vaø loaøi phi nhaân..., taát caû ñaïi chuùng nghe Ñöùc Phaät ñaõ thuyeát ñeàu raát hoan hyû, tin nhaän vaâng lôøi thöïc haønh.”

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 1 7

LUAÄN DI LAËC BOÀ-TAÙT SÔÛ VAÁN KINH QUYEÅN 1 Quy maïng Ñöùc Di laëc Theá Toân! Hoûi: Vì sao Ñöùc Nhö lai thuyeát kinh naøy? Ñaùp: Boán caâu nhö xaû thí... laø neâu roõ ba loaïi coâng ñöùc cuûa töôùng Boá thí-trì giôùi-tu haønh, laø phaùp chung cho caû Boà-taùt, ngoaïi ñaïo, Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät. Boán caâu nhö taâm saâu xa... laø neâu roõ ngay nôi boán phaùp aáy chæ coù haïnh Boà-taùt, khoâng phaûi laø haïnh chung cho ngoaïi ñaïo, Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät, vì vaäy cho neân Ñöùc Nhö lai thuyeát kinh naøy. Boá thí laø neâu roõ coâng ñöùc Boá thí; xa lìa saùt sinh... laø neâu roõ coâng ñöùc trì giôùi. Hai caâu veà Töø Bi... laø neâu roõ coâng ñöùc tu haønh. Nghóa naøy theá naøo? Bôûi vì nhöõng phaøm phu ngoaïi ñaïo xa rôøi thieän tri thöùc, khoâng nghe chaùnh phaùp, khoâng kheùo tö duy, khoâng thöïc haønh ñuùng nhö lôøi Phaät daïy, voïng chaáp thöôøng kieán... luoân luoân tích taäp nghieäp nhaân, caùc kieát söû cuøng döïa vaøo nhau coù söùc maïnh taêng theâm nhaân toá cuûa theá gian. Baùm chaët vaøo voïng chaáp quyeát ñònh thaønh töïu nhaân toá cuûa theá gian, rôøi boû caùch nhìn chaân lyù chính xaùc, cho neân khoâng

coù taâm laøm lôïi ích cho ngöôøi khaùc. Bôûi vì tham ñaém duïc laïc cuûa theá gian, cho neân nhöõng ngoaïi ñaïo kia tuy coù chuûng töû thieän caên Boá thí.... Nhöng bò nghi hoái laøm cho nöôùc aùi töôùi thaám taâm thöùc, ôû trong ñaát cuûa naêm thuû uaån, bò ñaát Voâ minh che phuû, thôøi tieát hoøa hôïp maàm thöùc ñöôïc naûy sinh, theo thöù töï taêng tröôûng trôû thaønh quaû baùo theá gian. Coøn ngöôøi Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät, thaân caän thieän tri thöùc, thuaän theo ngöôøi ñaõ vöôït qua bieån sinh töû muoán vöôït qua bieån sinh töû, nhöng nghe noùi ñeán loãi laàm tai hoïa cuûa theá gian, laïi töï thaáy mình non keùm, nhaøm chaùn khoå ñau cuûa theá gian, vui thích nieàm vui cuûa Nieát-baøn, muoán rôøi boû theá gian maø chaïy theo mong caàu ñaïo lyù thoaùt ra, tuy khoâng giöõ laáy coâng ñöùc cuûa Boá thí..., maø cuõng khoâng rôøi boû coâng ñöùc cuûa Boá thí..., nhöng coù theå ñieàu phuïc phieàn naõo ñaït ñöôïc phaùp thuø thaéng treân cao. Vì yù nghó naøy, tuy laø tu taäp thieän phaùp Boà-taùt...,

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 1 8

nhöng bôûi vì khoâng coù boán phaùp, cho neân khoâng ñaït ñöôïc Ñaïi Boà-ñeà. Coøn ngöôøi Boà-taùt cuoái cuøng thaønh töïu ñaày ñuû taùm phaùp, kieán laäp ñaïi söï gaùnh vaùc traùch nhieäm quan troïng, thaân caän thieän tri thöùc chaân thaät, thaáy saâu saéc nhöõng loãi laàm tai hoïa cuûa theá gian, bieát Nieát-baøn tòch tònh, chæ vì chuùng sinh voán khoâng nhaøm chaùn theá gian khoå ñau. Baét ñaàu phaùt taâm Boà-ñeà khoâng maát ñi nhaân toá, cho neân thaønh töïu taâm saâu xa, xaû boû nieàm vui cuûa töï thaân laøm lôïi ích cho chuùng sinh. Coâng ñöùc tu haønh Boá thí ñeàu hoài höôùng quaû vò Ñaïi Boà-ñeà, döïa vaøo söùc maïnh phöông tieän taêng tröôûng coâng ñöùc vi dieäu cuûa Boá thí..., luoân luoân baûo veä töï thaân khoâng rôi vaøo phaïm vi cuûa Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät. Vì keát quaû cuoái cuøng laø thaønh töïu Baùt nhaõ Ba-la-maät, luoân luoân laøm coâng ñöùc thanh tònh nhö Boá thí..., khieán cho truù trong ñaïo Boà-taùt. Neâu roõ boán caâu nhö taâm saâu xa..., luoân luoân nhieáp thuû boán caâu nhö Boá thí..., laø phaùp khoâng gioáng nhau cuûa Boà-taùt coù naêng löïc ñaït ñöôïc Nhaát thieát chuûng trí. Vì vaäy cho neân Nhö lai thuyeát veà kinh naøy. Hoûi: Nhö Lai giaûng noùi kinh naøy, yù nghóa ñoù nhö theá naøo? Ñaùp: Vì ngaên ngöøa keû cho laø khoâng coù nhaân, nhaân ñieân ñaûo, ñeå tuøy thuaän nhaân quaû chaân chaùnh, cho neân Ñöùc Nhö Lai giaûng noùi kinh naøy. Nghóa naøy theá naøo? Noùi khoâng lui suït ñoái vôùi Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc laø do thaønh töïu taâm saâu xa. Ñaây goïi laø nghóa gì? Khi caùc Ñaïi Boà-taùt nhaän thaáy phaùp giôùi, töùc laø ñaõ vónh vieãn lìa chöôùng ngaïi taâm Boà-ñeà, nghóa laø taát caû phieàn naõo, nhö thaân kieán vöôït qua ñòa Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät, ngoä nhaäp phaàn vò Boà-taùt, phaùt taâm Boà-ñeà ngay töø ñòa ban ñaàu ñeå khoâng maát nhaân toát laønh. Vì chöùng ngoä ñöôïc taâm saâu xa, cho neân goïi laø khoâng lui suït ñoái vôùi phaàn vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Noùi khoâng thay ñoåi laø do chöùng ngoä ñöôïc phaùp thuø thaéng. Ñaây trình baøy nghóa gì? Ñaõ thaønh töïu haïnh boá thí. Ñaây coøn coù nghóa gì? Phaùt sinh taâm khoâng gaây toån haïi, laø nghieäp ñaïo caên baûn, nhieáp thuû thaéng haïnh cao nhaát. Vì vaäy khoâng thay ñoåi hay töø boû nghieäp ñaïo caên baûn laø tu haønh

boá thí... haønh baát cöù ôû ñaâu ñeàu khoâng lui suït. Chính vì nghóa naøy, cho neân goïi laø khoâng thay ñoåi. Coøn noùi khi thöïc haønh haïnh cuûa Boà- taùt laø haøng phuïc moïi ma oaùn, laø do kheùo bieát phöông tieän hoài höôùng vôùi taâm ñaõ thaønh töïu. Ñaây trình baøy veà laø nghóa gì? Noùi giaûn löôïc coù boán loaïi ma, laø ma phieàn naõo, ma aám, ma cheát vaø ma trôøi. Chæ coù ma phieàn naõo laø caên baûn döïa vaøo ma phieàn naõo môùi coù ba loaïi ma kia. Vì sao? Vì taâm nieäm cuûa caùc phaøm phu ñeàu bò raøng buoäc do phieàn naõo vaø taâm bò phieàn naõo naøy troùi buoâïc, vui soáng ôû theá gian maø mong caàu thuù vui ôû

coõi khaùc, cho neân môùi ñem phaùp boá thí... hoài höôùng veà coõi trôøi. Chính vì nghóa ñoù maø ma trôøi, ma aám, ma cheát coù choã raøng buoäc laøm cho leä thuoäc. Vì vaäy, Boà-taùt ñoaïn tuyeät taát caû phieàn naõo, nhö thaân kieán... Laïi coøn coù khaû naêng töø boû söï lo sôï khoâng theå sinh soáng noåi, saün saøng hy sinh moïi thuù vui cuûa mình ñeå ñem laïi lôïi ích cho chuùng sinh. Tu taäp Töø Bi boá thí thieän caên coâng ñöùc gom goùp ñöôïc ñeàu hoài höôùng veà Nhaát thieát trí, xa lìa moïi ma vaø neûo aùc. Vì vaäy goïi laø luùc thöïc haønh haïnh cuûa Boà-taùt haøng phuïc moïi ma oaùn. Caâu: "Taâm khoâng caûm thaáy moûi meät ñoái vôùi caùc theá gian laø vì taâm Ñaïi Töø, Ñaïi Bi ñaõ thaønh töïu". Ñaây laø noùi nghóa gì? Chuùng sinh trong kieáp ngöôøi ñeàu bò muõi teân ngu baén vaøo taâm chòu bieát bao noãi khoå ñau phieàn naõo, cho neân Ñaïi Boà-taùt ñem taâm Ñaïi Bi giuùp hoï. Chính vì thaønh töïu taâm Ñaïi Bi cho neân thaáy lôïi ích cuûa chuùng sinh cuõng chính laø lôïi ích cuûa mình. Do ñoù Boà-taùt phaùt taâm Ñaïi Töø Ñaïi Bi, vì chæ coù taâm Ñaïi Töø Bi môùi coù khaû naêng ñem laïi lôïi ích cho chuùng sinh. Vì vaäy môùi goïi laø ñoái vôùi caùc theá gian taâm khoâng bieát moûi meät. Laïi noùi: "Bieát nhö thaät veà töôùng töï Theå cuûa moïi phaùp, laø vì phöông tieän ñöôïc thaønh töïu". Caâu naøy laøm roõ nghóa gì? Vaø caâu bieát roõ töï töôùng ñoàng töôùng cuûa moïi phaùp. Caâu naøy coù nghóa gì? Kheùo bieát chaân lyù theá tuïc vaø kheùo bieát chaân lyù nghóa baäc nhaát ñeàu laø phöông tieän, cho neân Boà-taùt khoâng chaáp vaøo hai beân coù khoâng. Caâu naøy muoán noùi nghóa gì? Maëc duø ñaõ thaáy bieát moïi söï cuûa caûnh giôùi, nhöng tröôùc ñoù Boà-taùt vaãn phaûi quaùn saùt thöùc cuûa caûnh giôùi. Vì sao? Vì maõi khoâng töø boû chaân lyù nghóa baäc nhaát, baèng naêng löïc cuûa taâm saâu xa, cho neân Boà-taùt khoâng rôi vaøo beân chaáp Coù. Maëc duø luoân soáng vôùi chaân lyù nghóa baäc nhaát, nhöng Boà-taùt vaãn bieát nhöõng söï vieäc cuûa theá tuïc. Vì sao? Vì thöôøng thaáy roõ moïi hoaït ñoäng cuûa höõu vi, cho neân bieát laø khoâng rôøi boû taâm nieäm vaø lôøi noùi cuûa theá gian, vì vaäy khoâng rôi vaøo beân chaáp Khoâng. Chính vì coù khaû naêng kheùo bieát hai loaïi yù nghóa ñoù, cho neân goïi laø bieát nhö thaät veà töôùng töï Theå cuûa taát caû phaùp. Caâu: "Vì taâm khoâng caûm thaáy moûi meät cho neân khoâng döïa vaøo trí cuûa ngöôøi khaùc maø nhanh choùng thaønh töïu Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc" laø vì thaønh töïu Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Ñoaïn naøy noùi roõ nghóa gì? Vì caùc Ñaïi Boà-taùt ñaõ duøng Baùt-nhaõ quaùn saùt phaùp höõu vi. Caâu naøy coù yù nghóa gì? Boà-taùt quaùn saùt caùc hoaït ñoäng cuûa höõu vi, thaáy khoâng coù

ngöôøi, khoâng coù chuùng sinh, khoâng coù chuû, khoâng coù Töï Taïi, maø höõu vi toàn taïi laø do söùc maïnh cuûa nhaân cuøng laøm taêng tröôûng cho nhau. Töø nghieäp voán coù taïo ra moïi nghieäp, cuõng nhö nhaø aûo thuaät taïo ra ngöôøi aûo, vôùi nhöõng kyõ thuaät kheùo leùo laøm cho ngöôøi huyeãn ñi qua, ñi laïi, nhaûy

nhoùt khoâng bieát moûi meät. Vì vaäy goïi laø taâm khoâng caûm thaáy meät moûi. Laïi nöõa, taâm khoâng caûm thaáy meät moûi laø vì ñaõ töø boû töôùng chuùng sinh. Caâu naøy coù nghóa gì? Taát caû caùc hoaït ñoäng cuûa höõu vi ñeàu khoâng thaät, chæ coù ñuû caùc thöù nghieäp sai khieán phaûi nöông töïa laãn nhau vaø laøm theo quyeàn löïc cuûa chuùng. Do coù khaû naêng thaønh töïu moïi hoaït ñoäng cuûa höõu vi, cho neân Boà-taùt bieát roõ höõu vi thaät ra khoâng coù thaàn ngaõ, nhöng cuõng khoâng döïa vaøo trí cuûa ngöôøi khaùc, maø tuøy theo nhöõng gì mình ñaõ tu haønh, duøng Tinh tieán Ba-la-maät gia taêng thaønh töïu bieän taøi ñeå mau tôùi Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Vì caùc Ñaïi Boà-taùt caàu Nhaát thieát trí môùi chæ roõ söï xa lìa khoâng coù nhaân, nhaân ñieân ñaûo, maø tuøy thuaän vôùi nhaân quaû chaân chaùnh, cho neân Ñöùc Nhö Lai giaûng noùi kinh naøy. Hoûi: Coù nghóa naøo khaùc khieán Ñöùc Nhö Lai giaûng noùi Tu-la-la naøy khoâng? Ñaùp: Döïa vaøo baát ñònh tuï, Boà-taùt caàu ñònh tuï, thaønh töïu nhöõng haïnh gì ñeå ñöôïc tieán vaøo chaùnh ñònh tuï? Ñaây laø chæ roõ Boà-taùt tieán vaøo chaùnh ñònh tuï tu taäp nhaân haïnh chaân chaùnh. Vì vaäy Ñöùc Nhö Lai giaûng noùi Tu-la-la naøy. Nghóa naøy laø gì? Khi chöa chöùng phaàn vò chính thöùc cuûa ñòa baäc nhaát, maëc duø ñaõ gom goùp caùc thieän caên trong Voâ löôïng kieáp, nhöng Boà- taùt vaãn chöa ñaït tôùi vò trí khoâng thoái chuyeån, chöa tôùi ñöôïc phaàn vò cuoái cuøng khoâng sôï haõi, taâm chöa ñöôïc yeân oån, thöôøng bò noãi ñau khoå phieàn muoän cuûa theá gian eùp ngaët, chöa ñöôïc naêng löïc cuûa taâm Töø Bi laø caên baûn cuûa taâm Boà-ñeà chöa coù ñöôïc söùc taêng thöôïng maïnh meõ. Duøng trí ñaïo theá gian quaùn saùt möôøi hai nhaân duyeân, quaùn saùt nhö thaät moïi hoaït ñoäng cuûa höõu vi, döïa vaøo ñaïo theá gian quaùn saùt phaùp giôùi vaéng laëng yeân tónh, mong caàu ñaïi Nieát-baøn. Nhöng vì khoâng coù trí phöông tieän, cho neân rôi vaøo phaàn vò Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät. Neáu Boà-taùt ñaõ bò rôi vaøo phaàn vò Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät, thì bôûi vì coù ba ñieàu sai laàm: 1. Bò luøi maát taát caû chuûng töû thieän caên cuûa Ñaïi thöøa. 2. Bò luøi maát caùi nhaân coù khaû naêng ban cho chuùng sinh moïi nguoàn vui. 3. Luøi maát trí Nhaát thieát trí. Chính vì leõ ñoù, cho neân Ñöùc Nhö Lai ñaõ noùi trong kinh naøy: Naøy Ca-dieáp! Ví nhö heát thaûy caùc trôøi ngöôøi nôi theá gian, duø ñaõ nhieàu phen trau gioài, laøm ñeïp vieân ngoïc löu ly giaû, nhöng vieän ngoïc löu ly giaû taïo ñoù khoâng theå naøo trôû thaønh ngoïc baùu löu ly thaät ñöôïc.

Cuõng vaäy, naøy Ca-dieáp! Taát caû Thanh vaên tu giôùi-ñònh-tueä vaø taát caû coâng ñöùc cuûa haïnh ñaàu ñaø... nhöng roát cuoäc hoï vaãn khoâng theå naøo ñöôïc ngoài nôi ñaïo traøng maø thaønh töïu phaàn vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh

giaùc. Naøy Ca-dieáp! Ví nhö trau gioài söûa chöõa vieân Ñaïi tyø löu ly thì tuøy yù coù theå nhaän ñöôïc Voâ löôïng traêm ngaøn vaïn öùc chaâu baùu. Cuõng vaäy, naøy Ca-dieáp! Nhôø tu haïnh Boà-taùt cho neân coù theå sinh ra taát caû Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät... cuøng taát caû trôøi-ngöôøi. Vì döïa vaøo nghóa naøy, cho neân Ñöùc Nhö Lai ñaõ noùi trong kinh Baûo Tích: “Coù boán haïng Boà-taùt khoâng phaûi laø thieän tri thöùc: 1. Haïng ngöôøi chæ mong moûi ôû Thanh vaên, chæ muoán töï ñoä mình. 2. Haïng ngöôøi chæ mong moûi ôû Duyeân giaùc, chæ vui möøng vôùi vieâïc nhoû nhoi. 3. Haïng ngöôøi chæ ham ñoïc nhöõng kinh saùch cuûa ngoaïi ñaïo nhö Loä-Laõo-da... 4. Haïng ngöôøi chæ lo hoïc taäp, trau chuoát lôøi vaên cho trang nhaõ haáp daãn. Heát thaûy nhöõng ai thaân caän vôùi boán haïng ngöôøi naøy chæ theâm lôïi ích theá gian, chöù khoâng theâm lôïi ích veà phaùp.” Laïi coù moät ñoaïn trong kinh, Ñaïi ñöùc Ca-dieáp baïch Boà-taùt Vaên- thuø-sö-lôïi: Coù haïng ngöôøi nguõ nghòch coù khaû naêng phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, tu taäp caùc coâng ñöùc, chöùng ngoä Ñaïi Boà-ñeà, maø A-la-haùn thì khoâng theå laøm noåi. Ví nhö moät ngöôøi, caùc caên ñeàu taøn pheá cho neân ñoái vôùi caûnh giôùi cuûa naêng duïc hoï khoâng coøn coù naêng löïc laøm ñöôïc ñieàu gì, cuõng khoâng theâm ñöôïc gì caû. Cuõng nhö vaäy, haøng Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät ñeàu laø nhöõng ngöôøi rôøi xa nhöõng kieát söû, nhöng ñoái vôùi taát caû phaùp Phaät, hoï khoâng theå laøm ñöôïc vieäc gì, khoâng theâm ñöôïc gì caû, hoï khoâng coù naêng löïc quaùn saùt phaùp Phaät nhö vaäy. Vì vaäy, thöa Boà-taùt Vaên-thuø-sö-lôïi! Taát caû phaøm phu ñeàn ñaùp coâng ôn cuûa Nhö Lai chöù khoâng phaûi laø haøng Thanh vaên? Vì sao? Vì haøng phaøm phu nghe noùi ñeán coâng ñöùc cuûa Phaät, vì hoï khoâng ñoaïn tuyeät chuûng töû cuûa Tam baûo, hoï coù khaû naêng phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Coøn haøng Thanh vaên tuy suoát ñôøi coù nghe caùc phaùp Phaät nhö möôøi löïc boán phaùp voâ uùy..., nhöng hoï khoâng coù khaû naêng phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc”. Trong kinh Baùt Nhaõ Ba La Maät noùi: “Naøy caùc Thieân töû! Ngöôøi chöa phaùt phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, thì ngöôøi ñoù seõ phaùt taâm Ñaïi Boà-ñeà, coøn ngöôøi naøo ñaõ vaøo phaàn vò cuûa haøng Thanh vaên,

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 1 12

Bích-chi-Phaät thì khoâng theå phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Vì sao? Vì taát caû Thanh vaên, Bích-chi-Phaät ñeàu ñaõ ñoaïn tuyeät doøng chaûy sinh töû, cho neân khoâng theå thoï sinh trong theá gian ñeå phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Caùc Ñaïi Boà-taùt vì ñaõ nhaän thaáy ñöôïc chaân lyù thaät, cho neân phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, vaø ngay trong ñòa baäc nhaát, khoâng maát nhaân cho neân thaâu nhieáp ñöôïc taâm saâu xa, töø duøng Baùt nhaõ Ba-la-maät ñuùng nhö thaät maø thaâu nhieáp tu caùc giôùi haønh, khoâng ñaéng theo thaân maïng maø chæ vì lôïi ích cho chuùng sinh. Cho neân bieát, khi taäp trung tu haønh ñöôïc nhö vaäy, thì goïi laø Boà-taùt khoâng thoái chuyeån. Vì vaäy trong kinh Nhö Lai Thaäp Ñòa noùi: “Boà-taùt naûy sinh taâm nieäm nhö vaäy, ngay laäp töùc vöôït ñòa phaøm phu, böôùc vaøo ñòa Boà-taùt, sinh vaøo trong nhaø Phaät, laø doøng toäc cao quyù khoâng theå cheâ traùch. Ñaõ vöôït quaù taát caû ñaïo

theá gian, kheùo an truù trong phaùp Boà-taùt, kheùo an truù vaøo chaùnh xöù Boà-taùt, böôùc vaøo trong phaùp Chaân nhö bình ñaúng cuûa ba ñôøi, chuûng töû Nhö Lai, chaéc chaén cuoái cuøng ñaït ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc". Boà-taùt an truù trong phaùp nhö vaäy, goïi laø Boà-taùt truù ñòa Hoan hyû. Duøng phaùp khoâng lay chuyeån, cho neân Boà-taùt vöôït qua ñöôïc naêm söï sôï haõi, ñoù laø sôï khoâng soáng noåi, sôï tieáng xaáu, sôï cheát, sôï phaûi rôi vaøo ñöôøng döõ vaø sôï oai ñöùc cuûa ñaïi chuùng. Boà-taùt ñeàu lìa khoûi nhöõng söï sôï haõi aáy. Vì sao? Vì caùc Boà-taùt naøy ñaõ töø boû moïi töôùng ngaõ. Vöôït qua phaàn vò phaøm phu thì söï vöôït qua aáy coù chín loaïi cho neân bieát! 1. Böôùc vaøo phaàn vò Boà-taùt laø ñaõ vöôït qua phaàn vò. Töø buoåi ñaàu ñaõ thaønh töïu taâm xuaát theá gian, nhö baét ñaàu truù trong thai gioáng nhö phaùp. 2. Sinh ôû nhaø Phaät laø ñaõ vöôït qua gia toäc. Bôûi vì ñaõ döïa vaøo phöông tieän Baùt nhaõ maø sinh, sinh trong nhaø gioáng nhö phaùp. 3. Doøng hoï toân quyù khoâng theå cheâ traùch laø ñaõ vöôït qua ñöôïc doøng hoï, duøng haïnh cuûa Ñaïi thöøa sinh con gioáng nhö phaùp. 4. Vöôït qua taát caû ñaïo theá gian laø ñaõ vöôït qua vaø rôøi khoûi, vì ñaïo theá gian khoâng coù khaû naêng thaâu nhieáp ñöôïc ñaïo xuaát theá gian maø sinh gioáng nhö phaùp. 5. Vaøo ñaïo xuaát theá gian laø ñaõ vöôït qua vaø tieán vaøo, vì ñaïo xuaát theá gian thaâu nhieáp ñöa vaøo ñaïo maø sinh gioáng nhö phaùp. 6. Kheùo an truù trong phaùp Boà-taùt laø vöôït qua chính mình, laáy Ñaïi Bi laøm Theå, laøm vieäc gì cho ngöôøi chính laø laøm cho mình, Töï Theå cuûa thaân laø gioáng nhö phaùp. 7. kheùo an truù vaøo chaùnh xöù cuûa Boà-taùt laø vöôït qua nôi choán khoâng töø boû theá gian maø Boà-taùt duøng phöông tieän khoâng nhieãm kheùo leùo an truù

chính ñaùng, nôi sinh ra vaø an truù gioáng nhö phaùp. 8. Böôùc vaøo trong phaùp Chaân nhö bình ñaúng cuûa ba ñôøi laø vöôït qua nghieäp haønh, vì Boà-taùt thuaän vôùi Khoâng vaø trí Thaùnh, sinh maïng gioáng nhö phaùp. 9. Chaéc chaén cuoái cuøng ñaït ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc laø söï vöôït qua cao nhaát khoâng ñoaïn maát chuûng töû Phaät, ñaït ñaïo Nieát-baøn cöùu caùnh thaønh töïu gioáng nhö phaùp. Nhö vaäy laø ñaõ chæ roõ phaøm phu sinh, vaø Boà-taùt ra vaøo thai khoâng gioáng nhau, bôûi vì moät beân coù nhieãm vaø moät beân khoâng nhieãm. Nhö vaäy, theo thöù töï: Veà nhaø ôû khoâng gioáng nhau, doøng hoï khoâng gioáng nhau, vöôït ra khoâng gioáng nhau, tieán vaøo khoâng gioáng nhau, veà thaân töôùng khoâng gioáng nhau, choã cö truù khoâng gioáng nhau, nghieäp soáng khoâng gioáng nhau, thaønh töïu khoâng gioáng nhau. Nhö vaäy Toân giaû Baø-taåu-baøn-ñaäu noùi cuoái cuøng laø thaønh töïu taâm. Trong khi ñoù, coù luaän sö khaùc laïi ñöa ra caùch giaûi thích khaùc thoâng qua baøi keä: Boà-taùt Ma-ha-taùt, Phaùt sinh nhöõng taâm naøo; Thaáy theá gian hö voïng, Phaät noùi laø sô taâm? Baøi keä naøy noùi roõ nghóa gì? Thaáy theá gian hö voïng, bôûi vì heát thaûy theá gian chæ do nhaân duyeân sinh chöù khoâng coù thaät theå. Nhö Boà-taùt Long Thoï noùi trong baøi keä: Nhaân duyeân hoøa hôïp sinh, Phaùp kia khoâng thaät theå, Neáu ñaõ khoâng thaät theå, Laøm sao goïi coù phaùp?. Thaùnh giaû Ñaïi Boà-taùt Voâ Taän YÙ ñaõ noùi trong kinh Voâ Taän YÙ: Trí phöông tieän quaùn saùt nhaân duyeân, bieát

taát caû phaùp ñeàu döïa vaøo nhaân, döïa vaøo duyeân hoøa hôïp maø sinh. Neáu taát caû phaùp döïa vaøo nhaân duyeân- hoøa hôïp sinh thì heát thaûy phaùp seõ khoâng döïa vaøo ngaõ-nhaân-chuùng sinh- thoï maïng laâu. Neáu phaùp khoâng phaûi ngaõ-khoâng phaûi nhaân-khoâng phaûi thoï maïng laâu, thì phaùp ñoù khoâng theå keå laø thôøi quaù khöù-hieän taïi, hay vò lai. Neáu Boà-taùt coù khaû naêng quaùn saùt nhö vaäy, thì goïi laø Ñaïi Boà-taùt coù trí phöông tieän quaùn saùt nhaân duyeân hoøa hôïp. Khoâng döïa vaøo ngaõ laø coù nghóa gì? Vì taát caû phaùp döïa vaøo caùc loaïi nhaân duyeân maø phaùt sinh, khoâng phaûi döïa vaøo ngaõ maø sinh ra, vì ngaõ khoâng coù thaät theå. Nhö caùc duyeân phaùt ra löûa, theå cuûa löûa coù söùc noùng,

maø söùc noùng ñoù khoâng coù thaät theå, nhöng nhaân duyeân hoøa hôïp goïi laø löûa coù söùc noùng. Nhö vaäy, khoâng xa rôøi thaân caên maø bieát beân ngoaøi laïi coù ngaõ thaät söï, bôûi vì ngaõ voán khoâng coù thaät theå. Khoâng coù thaät theå vì gioáng vôùi hö khoâng, vì gioáng vôùi phaùp höõu vi. Neáu gioáng vôùi hö khoâng töùc laø khoâng coù vaät gì heát, neáu gioáng vôùi höõu vi töùc laø voâ thöôøng. Ngaõ-nhaân-chuùng sinh-thoï maïng..., vì coù theå giaùo hoùa chuùng sinh maø duøng ñuû loaïi danh töø giaûng giaûi chöù khoâng coù ngaõ thaät söï. Laïi nhö trong kinh, Boà-taùt Ñaïi Haûi Tueä noùi cho Thaùnh giaû Ñaïi Bi Tö Phaïm veà thaønh töïu taát caû phaùp Phaät, trong phaåm Vaán Ñaùp coù baøi keä: Caùc phaùp nhaân duyeân sinh, Phaùp ñoù khoâng thaät theå, Neáu phaùp khoâng thaät theå, Phaùp ñoù thaät khoâng sinh. Boà-taùt bieát chuùng sinh, Ñuùng laø khoâng thaät teá, Döïa vaøo trí thaät teá, Bieát caùc phaùp giaû thaät. Chính vì nghóa naøy, Boà-taùt bieát taát caû phaùp ñeàu do nhaân duyeân hoøa hôïp maø phaùt sinh. Chuùng sinh khoâng coù thaät theå. Neáu nhö vaäy thì taát caû taâm thöùc cuûa theá gian ñeàu laø söï phaân bieät hö voïng. Taâm cuûa Boà-taùt kia thaät teá bình ñaúng ñoái vôùi taát caû phaùp, haønh cuûa trí voâ ngaïi töùc laø taâm ban ñaàu. Vì vaäy goïi laø ba ñaàu phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, vì vaäy baøi keä noùi: Khoâng thaáy phaøm ñòa aáy, Vì theå aáy voán khoâng, Cho neân chö Phaät noùi, Vöôït qua ñòa phaøm phu. Xa lìa phaùp Thaùnh nhaân, Nhieãm tröôùc caùc thaân kieán, ÔÛ trong caûnh naêm duïc, Neân goïi ngöôøi phaøm phu. Baøi keä naøy noùi roõ veà nghóa gì? Ñòa laø ngöôøi phaøm phu sinh ôû nôi aáy, ñoù goïi laø ñòa vò cuûa phaøm phu. Ñaây laø nôi bò raøng buoäc do phieàn naõo trong ba coõi, nöông vaøo phieàn naõo maø sinh, cho neân goïi laø ñòa vò cuûa phaøm phu. Vì vaäy taâm ban ñaàu cuûa Boà-taùt nhaän thaáy ba coõi ñeàu Khoâng, khoâng khôûi töôùng vôùi moät phaùp naøo. Vì khoâng khôûi töôùng vôùi moät phaùp

naøo, cho neân Boà-taùt khoâng mong muoán sinh ra taát caû moïi nôi, ngoaïi tröø taâm Töø Bi vì muoán giaùo hoùa caùc chuùng sinh, nhöng vaãn thöôøng quaùn saùt töï Theå vaéng laëng cuûa phaùp. Do nghóa naøy cho neân noùi Boà-taùt ñaõ vöôït qua ñòa vò cuûa phaøm phu, vì vaäy coù keä noùi: Theå phaùp khoâng voán khoâng,

Khoâng voán khoâng taïo taùc, Lìa taát caû caùc töôùng, Ngöôøi trí khoâng mong caàu. Tieán vaøo phaàn vò Boà-taùt, keä noùi: Boà-ñeà ngay nôi khoâng, Phaät daïy beänh phieàn naõo, Thuoäc Bích-chi-Phaät ñòa, Vaø laáy ñòa Thanh vaên. Boà-ñeà ngay nôi khoâng, hieåu bieát ñuùng nhö thaät veà chuùng sinh hö voïng thì goïi laø Boà-ñeà. Vì vaäy Thaùnh giaû Boà-taùt Voâ Taän YÙ, trong boán nieäm xöù ñaõ noùi: Caùc Ñaïi Boà-taùt luùc tu taäp quaùn saùt veà phaùp neáu thaáy taát caû phaùp ñeàu lìa Khoâng-Voâ töôùng-Voâ nguyeän-Voâ haønh-Voâ sinh-voâ khôûi vaø lìa möôøi hai nhaân duyeân, thì ñoù khoâng goïi laø hieåu nhö thaät. Neáu khoâng thaáy moät phaùp naøo rôøi xa Khoâng-Voâ töôùng-Voâ nguyeän-Voâ taùc- Voâ sinh-Voâ khôûi, vaø rôøi xa möôøi hai nhaân duyeân. Boà-taùt coù khaû naêng hieåu bieát nhö taát caû chuùng sinh ñeàu khoâng coù töï Theå chaân thaät, nhö vaäy, thì ñoù goïi laø hieåu ñuùng nhö thaät. Vì vaäy keä noùi: Boà-ñeà ngay nôi khoâng. Neáu Boà-taùt ôû ñòa baäc nhaát hieåu bieát taát caû caùc chuùng sinh ñeàu Khoâng, maø töø boû vieäc laøm lôïi ích cho taát caû chuùng sinh, vì vaäy nhaän laáy phaàn vò Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät, thì goïi laø Boà-taùt ñòa baäc nhaát, phaûi coøn ñoái trò vôùi phieàn naõo. Vì vaäy, baøi keä noùi: Phaät daïy beänh phieàn naõo, thuoäc Bích-chi-Phaät ñòa, vaø laáy ñòa Thanh vaên. Laïi coù keä noùi: Bieát Khoâng lìa hai beân, Khoâng hai nhieãm-Nieát-baøn, Vì khoâng nhieãm-Nieát-baøn, Phaät daïy Boà-taùt vò. Bieát Khoâng, lìa hai beân, nghóa naøy theá naøo? Nhö trong kinh Phaùp AÁn, Nhö Lai coù noùi: - Naøy Xaù-lôïi-phaát! Phaùp khoâng khaùc nhau, thì goïi laø Khoâng. Toân giaû Xaù-lôïi-phaát noùi: - Baïch Theá Toân! Noùi Khoâng aáy thì coù nghóa laø gì? Phaät baûo Toân giaû Xaù-lôïi-phaát: - Noùi Khoâng aáy, laø chaúng phaûi coù theå noùi, chaúng phaûi khoâng theå

noùi. Neáu chaúng phaûi coù theå noùi, chaúng phaûi khoâng theå noùi thì ñieàu ñoù khoâng theå laøm roõ ra ñöôïc. Neáu khoâng theå laøm roõ ra ñöôïc thì ñieàu ñoù chaúng phaûi theá gian, chaúng phaûi xuaát theá gian. Vì chaúng phaûi theá gian, chaúng phaûi xuaát theá gian cho neân môùi goïi laø Khoâng. Ngöôøi naøo coù khaû naêng hieåu roõ Khoâng nhö vaäy, thì goïi laø lìa ñöôïc hai beân. Boà-taùt neáu lìa ñöôïc hai beân ñoù, thì khoâng rôi vaøo phieàn naõo, khoâng choïn laáy hai loaïi Nieát-baøn cuûa haøng Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät. Ñöùc Phaät noùi chöùng beänh phieàn naõo laø vì giöõ laáy töôùng sai khaùc cuûa ñòa. Giöõ laáy töôùng sai khaùc cuûa ñòa nghóa laø giöõ laáy töôùng sai khaùc cuûa caùc ñòa Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät, cuõng goïi laø töø boû vieäc laøm lôïi ích cho chuùng sinh, vì choïn laáy nieàm vui Nieát-baøn voâ vi, ñoù laø lyù do gaây trôû ngaïi cho Boà-ñeà Phaät. Laïi coøn coù nghóa khaùc laø khoâng coù beänh phieàn naõo, vì Boà-taùt ñaõ lìa khoûi beänh phieàn naõo, vì Boà-taùt khoâng choïn laáy Nieát-baøn cuûa Nhò thöøa maø döïa vaøo naêng löïc cuûa baûn nguyeän, cho neân Boà-taùt khoâng töø boû vieäc laøm lôïi ích cho caùc chuùng sinh. Neáu nhö vaäy thì khoâng coøn chöùng beänh cuûa Nhò thöøa, khoâng coøn beänh phieàn naõo, nhö thaät tu haønh taát caû phaùp Khoâng, ñoù goïi laø caùc Ñaïi Boà-taùt böôùc vaøo phaàn vò Boà-taùt, vì coù naêng löïc xa rôøi taát caû phieàn naõo, lìa xa heát thaûy caùc phaùp ñoái trò. Nhö vaäy

Boà-taùt vì khoâng coù hai haønh vaø döïa vaøo söùc maïnh cuûa baûn nguyeän maø khoâng töø boû vieäc ñem laïi lôïi ích cho caùc chuùng sinh, khoâng rôi vaøo phaàn vò cuûa Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät, khoâng bò nhieãm vì phieàn naõo cuûa theá gian. Ñaây laø vieäc khoù laøm vaø thuø thaéng nhaát cuûa Ñaïi Boà-taùt, vì tuy khoâng thaáy taát caû chuùng sinh maø vaãn vì chuùng sinh tu haønh caùc haïnh. Vieäc laøm nhö vaäy khoâng theå nghó baøn, taát caû theá gian naøy khoâng ai coù theå hieåu bieát, laø vieäc laøm hieám coù baäc nhaát maø taát caû Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät khoâng coù khaû naêng nhaän thaáy. Chính vì nghóa naøy, maø Ñaïi Boà-taùt Long Thoï trong luaän Taäp coâng ñöùc Boà ñeà noùi keä raèng: Vieäc naøy hieám coù nhaát, Khoâng nghó baøn baäc nhaát, Boà-taùt vì tu haønh, Maø khoâng thaáy chuùng sinh. Ñöùc Nhö Lai cuõng noùi vì muoán khen ngôïi coâng ñöùc coù ñuùng nhö thaät cuûa caùc Ñaïi Boà-taùt, nhö trong kinh noùi: “Ñaïi Boà-taùt coù boán loaïi coâng ñöùc chaân thaät. Nhöõng gì laø boán? Ñoù laø: 1. Coù khaû naêng tin töôûng-hieåu bieát lyù Khoâng, cuõng tin töôûng lyù nhaân quaû.

2. Nhaän bieát taát caû caùc phaùp ñeàu khoâng coù Ngaõ, maø phaùt sinh taâm Ñaïi Bi ñoái vôùi chuùng sinh. 3. Raát vui vôùi Nieát-baøn maø thöôøng ñi trong sinh töû. 4. Moïi vieäc laøm boá thí ñeàu vì chuùng sinh, chöù khoâng mong caàu ñöôïc quaû baùo ñaùp. Neáu nhö vaäy, thì Boà-taùt ñöôïc sinh trong nhaø Phaät”. Vì vaäy keä noùi: Boà-taùt Ma-ha-taùt, Vì lìa moïi phieàn naõo, Thì chöùng vò Boà-taùt, Cho neân sinh nhaø Phaät. Baøi keä naøy noùi roõ nghóa gì? Nhaø Phaät thì phaûi thöïc haønh nhöõng phaùp naøo ñeå ñöôïc sinh vaøo nhaø Nhö Lai? Nghóa laø xa lìa phieàn naõo, hieåu vaø thöïc haønh Khoâng, bieát roõ phaàn vò cuûa mình, coøn laøm moïi lôïi ích cho chuùng sinh, khoâng bò laàm loãi meâ hoaëc trong vieäc laøm. Laøm ñöôïc nhöõng phaùp nhö vaäy thì goïi laø Ñaïi Boà-taùt sinh trong nhaø Phaät. Ñieàu naøy noùi roõ nghóa gì? Keä noùi: Phaät noùi nhaø Nhö Lai, Laø phöông tieän-Baùt nhaõ, Boà-taùt sinh nhaø naøy, Cho neân khoâng theå cheâ. Nghóa naøy theá naøo? Noùi phöông tieän thì noùi goïn laø khoâng rôøi boû taát caû chuùng sinh. Noùi Baùt nhaõ laø khoâng giöõ laáy taát caû caùc phaùp. Hai phaùp naøy laø nhaø cuûa chö Phaät. Vì vaäy Ñaïi Boà-taùt döïa vaøo phöông tieän vaø Baùt nhaõ maø sinh vaøo ñoù, vì nhaø aáy ñöôïc thaâu nhieáp töø hai phaùp laø phöông tieän vaø Baùt nhaõ. Vì muoán ñem laïi lôïi ích cho taát caû chuùng sinh maø Ñaïi Boà-taùt môùi sinh vaøo theá gian naøy, chöù thaät ra khoâng phaûi laø nghieäp phieàn naõo maø sinh. Neáu nhö vaäy thì Ñaïi Boà-taùt khoâng theå cheâ traùch ngôø vöïc, taát caû caùc phaùp ñaùng chæ trích cuûa haøng trôøi-ngöôøi thaûy ñeàu xa lìa, maø sinh vaøo nhaø cao caû cuûa Phaät. Vì nghóa naøy, cho neân thuoäc doøng hoï toân quyù khoâng theå cheâ traùch ngôø vöïc. Vì vaäy, trong Tu-la-la, Ñöùc Nhö Lai vì Baø-la-moân maø noùi keä raèng: Trôøi, ngöôøi, Caøn-thaùt-baø, Roàng, Daï-xoa, caùc chim, Caùc nghieäp gioáng nhö vaäy, Thaûy ñeàu ñaõ dieät heát. Phieàn naõo tan dieät heát,

Nhö hoa sen khoâng nhieãm, Neáu thöôøng bieát nhö vaäy, Khoâng nhieãm tröôùc caùc duïc. Ñaïi Boà-taùt nhö vaäy thì goïi laø Phaät töû chaân chaùnh, khoâng phaûi laø ñöùa con khaùc laï nhö trôøi... vì vaäy keä noùi: Boà-taùt bieát thaät teá, Vaø tu Ba-la-maät, Maø ñöôïc ñaïo voâ laäu, Vöôït ra ngoaøi theá gian. Boà-taùt bieát thaät teá, caâu naøy noùi roõ veà nghóa gì? Noùi roõ veà taát caû caùc phaùp ñeàu vaéng laëng, vì vaäy Nhö Lai beøn noùi keä raèng: Taát caû phaùp voâ theå, Thaät khoâng coù caùc söï, Vì khoâng sinh-khoâng dieät, Ñöôïc goïi laø thaät teá. Nhö vaäy, vôùi Baùt nhaõ Ba-la-maät maø bieát thaät teá cuûa taát caû caùc phaùp laø khoâng coù Theå chaân thaät. Duøng Baùt nhaõ Ba-la-maät maø bieát thöïc haønh theo ñaïo lyù ñoaïn tröø, naêm Ba-la-maät coøn laïi thì bieát ñaïo lyù phöông tieän coâng ñöùc. Nhö vaäy, Ñaïi Boà-taùt duøng coâng ñöùc trí tueä naøy coù naêng löïc thaønh töïu Boà-ñeà cuûa Phaät coù naêng löïc tröø heát nhöõng phieàn naõo, coù naêng löïc laøm lôïi ích cho chuùng sinh. Laïi nöõa, ngöôøi tu taäp caùc phaùp Ba-la-maät cuõng bieát nhö thaät teá. Bieát theá naøo? Bôûi vì khoâng thaáy coù ba phaùp laø ngöôøi cho-ngöôøi nhaän vaø ñoà vaät boá thí. Tu haønh thanh tònh caùc Ba-la-maät, Boà-taùt tu haønh thaät teá nhö vaäy, cho neân laø voâ laäu, chính vì voâ laäu cho neân Boà-taùt ñaõ vöôït ra khoûi taát caû caùc ñaïo cuûa theá gian. Vì vaäy keä noùi: Phaân bieät haønh theá gian, Trong röøng raäm phieàn naõo, Laáy vò xuaát theá gian, Thì vaøo ñaïo xuaát theá. Phaân bieät vieäc laøm cuûa theá gian, noùi goïn coù hai loaïi phaân bieät: 1. Phaân bieät thaät, nghóa laø saéc, laø töôùng coù theå thaáy nhö vaäy... 2. Phaân bieät thaéng, töùc laø trong maøu saéc ñoù coù maøu xanh-vaøng-ñoû- traéng... Theá gian, laø naêm aám phieàn naõo. Röøng raäm laø hang saâu hieåm trôû, ñen toái, vôùi nhöõng caûnh ñaùng sôï, khoâng theå quaùn saùt, khoù troâng thaáy vaø khoù nhaän bieát. Nhö vaäy Ñaïi Boà-taùt ñaõ quan saùt phaân bieät töï Theå, phaân bieät thaéng

vaø phaân bieät naêm aám, khoâng vöôùng maéc trong söï vieäc nhö tröôùc ñaây ñaõ noùi, daáy leân suy nghó nhö vaäy: Mình neân laøm sao khieán cho chuùng sinh hieåu? Vì vaäy keä noùi: Bieát caùc phaùp nhö thaät, Thaät-thaéng-aám moät hai, Vieäc chuùng sinh khoâng thaáy, Laøm sao hoùa chuùng sinh? Boà-taùt Ma-ha-taùt, Tu haønh trí voâ laäu, Cuøng vieäc laøm coâng ñöùc, Höôùng ñeán ñaïo xuaát theá. Vì vaäy Boà-taùt böôùc vaøo ñaïo xuaát theá gian. Hoûi: Kheùo an truù trong phaùp Boà-taùt laø gì? Ñaùp: Keä noùi: Boà-taùt vaøo caùc ñòa, An truù trong phaùp mình, Nöông Thoâng vaø töï taïi, Giaùo hoùa moïi chuùng sinh. Böôùc vaøo caùc ñòa Boà-taùt, nhö cuoái kinh noùi: “Kheùo bieát ñòa thì vieäc laøm trong moãi ñòa ñöôïc chuyeån bieán”. Giaùo hoùa moïi chuùng sinh, nhö cuoái kinh noùi: “Ñöôïc moät traêm Tam-muoäi cho ñeán Voâ löôïng traêm ngaøn vaïn öùc na-do-tha kieáp khoâng theå ñeám bieát ñöôïc.” Ñöôïc töï taïi, laø nhö noùi veà caùc loaïi coâng ñöùc vôùi thôøi gian nhö theá naøo, phaùp nhö theá naøo, Töï Taïi nhö theá naøo, thaønh töïu söï vieäc nhö theá naøo, thöïc haønh nhö theá naøo? Nhöõng haønh ñoäng naøo? Ñöôïc nhöõng Töï Taïi thì chuûng töû cuûa heát thaûy phaùp Phaät khoâng thoái chuyeån, laø nghóa thaønh töïu taát caû phaùp Phaät. Ñoù laø kheùo an truù trong phaùp cuûa Boà-taùt. Hoûi: Theá naøo laø kheùo an truù trong chaùnh xöù cuûa Boà-taùt? Ñaùp:

Keä noùi: Moät luùc beân chö Phaät, Nghe giöõ-nghó-tu taäp, Thaønh töïu nghóa-haønh-giaûi Cuùng döôøng ngoâi Chaùnh giaùc, Boà-taùt Ma-ha-taùt, Tu haønh phaùp nhö vaäy, Thì goïi laø an truù, Trong chaùnh xöù Boà-taùt.

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 1 20

Vì vaäy kinh noùi: “Kheùo an truù trong chaùnh xöù cuûa Boàâ-taùt”. Hoûi: Theá naøo laø böôùc vaøo trong phaùp Chaân nhö bình ñaúng ba ñôøi? Ñaùp: Keä noùi: Bieát Boà-ñeà, chö Phaät Vaø haønh Phaät Boà-taùt, Bieát Phaät ba ñôøi Khoâng Goïi laø yù kheùo nhaäp. Nghóa naøy theá naøo? Nghóa laø bieát phaùp thaân cuûa taát caû chö Phaät ba ñôøi ñeàu bình ñaúng. Laïi coøn coù naêng löïc bieát taát caû chö Phaät ñeàu döïa vaøo saéc thaân, tu haønh taát caû coâng haïnh cuûa Phaät vaø Boà-taùt vaø bieát taát caû caùc phaùp trong quaù khöù-vò lai cuøng hieän taïi, taát caû ñeàu töø nhaân duyeân hoøa hôïp maø sinh ra chöù khoâng coù Theå taùnh chaân thaät. YÙ kheùo nhaäp laø nhö tröôùc ñaây ñaõ noùi, caùc phaùp trong ba ñôøi ñeàu bình ñaúng khoâng hai. Ñuùng nhö thaät maø bieát moät vò, caùc vò khaùc nhau, khoâng theå phaù hoaïi söï hoøa nhaäp. Vì vaäy kinh noùi: Nhaäp vaøo trong phaùp Chaân nhö bình ñaúng cuûa ba ñôøi.” Hoûi: Theá naøo laø trong chuûng töû Nhö lai chaéc chaén cuoái cuøng ñaït ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? Ñaùp: Keä noùi: Boà-taùt tònh phieàn naõo, Vaø tònh taâm chuùng sinh, Ñaày ñuû Ñaïi Töø bi, Chaéc chaén thaønh Boà-ñeà. Boà-taùt tònh phieàn naõo laø gì? Bôûi vì luùc ôû ñòa baäc nhaát Boà-taùt ñaõ söûa trò caùc phieàn naõo nhö thaân kieán, khi ôû trong Kieán ñaïo thì thaûy ñieàu xa lìa. Vieäc naøy nhö vöøa noùi laø thaáy taát caû phaùp trong ba ñôøi ñeàu bình ñaúng, lôøi noùi ñoù nhö thaät. Thanh tònh taâm chuùng sinh, thì nhö ñoaïn kinh noùi: Trong khoaûng moät nieäm giaùo hoùa ñöôïc traêm chuùng sinh cho ñeán neáu duøng nguyeän löïc töï taïi thuø thaéng nhaát...”. Döïa vaøo naêng löïc giaùo hoùa vaø thanh tònh ñöôïc moïi phieàn naõo maø chöùng ngoä, nhö ñoaïn kinh noùi: Vì vaäy, tröôùc heát mình phaûi an truù trong phaùp thieän, cuõng khieán cho ngöôøi khaùc truù trong phaùp thieän. Taïi vì sao? Bôûi vì neáu nhö ngöôøi töï mình khoâng laøm ñieàu thieän cuõng khoâng coù ñuû thieän haïnh, maø noùi phaùp cho ngöôøi khaùc khieán hoï truù trong thieän phaùp, thì ñieàu naøy khoâng heà coù”. Chính vì Boà-taùt ñaõ thaønh töïu taâm Ñaïi Töø, Ñaïi Bi, cho neân trong ñoaïn kinh tröôùc ñaõ noùi: Taâm naøy laáy Ñaïi Bi laøm haøng ñaàu. Cho neân,

Boà-taùt ñaõ töï tònh phieàn naõo vaø tònh cho taâm chuùng sinh ñaày ñuû taâm Ñaïi Töø Bi, goïi laø cuoái cuøng ñaït ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Bôûi vì chaéc chaén höôùng ñeán Ñaïi Boà-ñeà, cho neân keä noùi: Phaät töû Kim Cang Taïng, Noùi möôøi phaùp sô taâm, Thì goïi Boà-ñeà Phaät, Cuoái cuøng thaønh Phaät ñaïo. YÙ nghóa cuûa baøi keä naøy theá naøo? Thaùnh giaû, Ñaïi Boà-taùt Kim Cang Taïng noùi möôøi phaùp naøy laø taâm Boà-ñeà voâ laäu cuûa Boà-taùt ôû ñòa baäc nhaát. Chính vì möôøi loaïi taâm naøy maø goïi laø Boà-ñeà Phaät. Noùi cuoái cuøng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Laïi keä noùi: Ví nhö chuûng töû toát, Seõ sinh ra coïng- laù... Taâm Boà-ñeà nhö vaäy Khoâng khaùc phaùp chö Phaät. Nghóa cuûa baøi keä naøy laø gì? Vì taâm ban ñaàu môùi chöùng ngoä caùc phaùp,

ñoái vôùi taát caû phaùp cuûa Phaät ñeàu cho laø chuûng töû, laáy phaùp cuûa ñòa baäc nhaát vaø taát caû phaùp Phaät duøng ñeå laøm nhaân. Laïi keä noùi: Taâm sô ñòa taêng tröôûng, Phaät noùi laø caùc ñòa, Boà-taùt tuyeät vôøi nhaát, Duï nhö traêng môùi moïc. Ñaïi yù baøi keä naøy noùi roõ veà nghóa gì? Nhö trong kinh Vaên Thuø Sö Lôïi Vaán Boà ñeà, noùi keä raèng: Ví nhö traêng môùi moïc, Taêng tröôûng thì traêng troøn, Nhö vaäy Hoan hyû ñòa, Taêng tröôûng chính laø Phaät. Nghóa möôøi caâu nhö vaäy, luaän sö khaùc giaûi thích khoâng gioáng nhau, neân bieát! Vì vaäy Ñöùc Nhö Lai bôûi vì Boà-taùt baát ñònh tuï caàu ñònh tuï, cho neân thuyeát veà kinh naøy.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.